

Beleidsupdate Eerlijke Pensioenwijzer 2022

Samenvatting

17 Februari 2022

1 Samenvatting

1.1 Inleiding

Het rapport 'Eerlijke Pensioenwijzer Beleidsupdate 2022' beoordeelt het beleggingsbeleid van de tien grootste pensioenfondsen van Nederland (op basis van het aantal deelnemers) op duurzaamheid. De beoordeling is de tweede update van het beleidsonderzoek sinds de nulmeting van maart 2019. Het vorige onderzoek werd in mei 2020 gepubliceerd.

De Eerlijke Pensioenwijzer stelt zich ten doel het publiek beschikbare duurzaamheidsbeleid van pensioenfondsen in kaart te brengen, en wil zo deelnemers in staat stellen er bij hun pensioenfonds op aan te dringen hun beleggingen te verduurzamen. Pensioenfondsen zijn grote spelers op de (internationale) beleggingsmarkt en met hun beleggingen maken zij het mogelijk voor bedrijven om kapitaal te verwerven, bijvoorbeeld voor fabrieken, plantages of nieuwe technologieën. Via hun beleggingen kunnen pensioenfondsen dus bijdragen aan het uitbannen van ondervoeding en het versterken van ecosystemen, maar ook aan klimaatverandering, mensenrechtenschendingen of milieuvervuiling. Door het opstellen van ambitieus en maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid kunnen pensioenfondsen negatieve impacts op mens en milieu voorkomen en bedrijven aansporen om hun activiteiten te verduurzamen.

Tabel 1 geeft een overzicht van de tien pensioenfondsen die door de Eerlijke Pensioenwijzer voor dit onderzoek zijn geselecteerd.

Tabel 1 Kort overzicht geselecteerde pensioenfondsen

Naam pensioenfonds	Deelnemers (in duizenden)	Beheerd vermogen (EUR miljoen)
Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP)	3.052	551.614
Pensioenfonds Zorg en Welzijn (PFZW)	2.913	286.163
Pensioenfonds Horeca & Catering (PH&C)	1.307	17.342
Stichting Pensioenfonds voor Personeelsdiensten (StiPP)	1.173	2.268
Pensioenfonds Metaal en Techniek (PMT)	1.355	105.100
Pensioenfonds Detailhandel	1.240	37.020
Bedrijfstakpensioenfonds voor de Bouwnijverheid (BpfBouw)	776	102.246
BPL Pensioen	680	23.069
Pensioenfonds Vervoer	671	40.818
Pensioenfonds van de Metalektro (PME)	627	67.537

Bron: DNB (2021, november), "Gegevens individuele pensioenfondsen (Jaar)", online: <https://www.dnb.nl/statistieken/data-zoeken/#/details/gegevens-individuele-pensioenfondsen-jaar/dataset/78c1c804-0b65-4bbc-a5cc-df9cd75c9ded>, gezien in november 2021; Jaarverslagen over 2020 van de genoemde pensioenfondsen.

1.2 Methodologie

De beoordeling is uitgevoerd aan de hand van de internationale *Fair Finance Guide* (FFG) methodologie. Dezelfde methodologie wordt ook gebruikt door de Eerlijke Bankwijzer en Eerlijke Verzekeringswijzer. De beoordelingscriteria in de FFG-methode zijn gebaseerd op breed gedragen internationale standaarden, initiatieven en *best practices* voor verantwoord beleggen en duurzaamheid.

Het onderzoek richt zich op negen duurzaamheidsthema's (zoals klimaatverandering en mensenrechten), vier risicosectoren (zoals de wapensector of voeding), en één aspect van de bedrijfsvoering (transparantie en verantwoording). Per thema, sector en aspect van de bedrijfsvoering zijn in de FFG-methode een aantal criteria ("beoordelingselementen") geformuleerd. Op basis van het aantal criteria waaraan het beleid van een pensioenfonds voldoet krijgt het een score op een schaal van 1 (zeer slecht) tot 10 (uitstekend).

1.3 Resultaten

Tabel 2 geeft een overzicht van de scores die in dit onderzoek zijn toegekend voor de geselecteerde thema's, sectoren en aspecten van de bedrijfsvoering aan de tien onderzochte pensioenfondsen. Onderaan de tabel wordt de gemiddelde score voor alle thema's per pensioenfonds weergegeven, afgerond op één decimaal. Ook is de gemiddelde totaalscore per thema of sector opgenomen, afgerond op één decimaal.

Tabel 2 Scores van de tien pensioenfondsen per thema, sector en aspect van de bedrijfsvoering

Thema, sector of aspect van de bedrijfsvoering	ABP	BpfBouw	BPL Pensioen	Pf. Detailhandel	PH&C	Pf. Vervoer	PFZW	PME	PMT	StiPP	Gemiddeld
<i>Duurzaamheidsthema's</i>											
Arbeidsrechten	5	5	5	7	5	5	5	5	6	4	5,2
Belastingen	5	4	4	4	4	4	4	5	5	3	4,2
Corruptie	6	5	6	6	6	6	8	6	8	3	6,0
Dierenwelzijn	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1,0
Gendergelijkheid	3	1	1	3	1	1	1	3	1	1	1,6
Gezondheid	4	4	4	3	4	5	4	3	5	2	3,8
Klimaatverandering	6	3	4	2	4	3	5	5	3	2	3,7
Mensenrechten	5	5	6	7	5	7	7	5	7	5	5,9
Natuur	1	1	1	3	2	1	1	1	2	1	1,4
<i>Risicosectoren</i>											
Mijnbouw	2	2	3	3	3	2	2	3	3	2	2,5
Olie en gas	10	3	3	3	6	3	3	10	3	2	4,6
Voeding	2	1	2	4	3	2	3	1	2	1	2,1
Wapens	4	4	4	3	4	4	4	6	4	4	4,1
<i>Bedrijfsvoering</i>											
Transparantie en verantwoording	6	6	6	5	5	5	6	6	7	1	5,3
Gemiddeld	4,3	3,2	3,6	3,9	3,8	3,5	3,9	4,3	4,1	2,3	3,7

Tabel 3 geeft per pensioenfonds de verandering weer in de score voor een thema, sector of aspect van de bedrijfsvoering ten opzichte van de vorige beoordeling in mei 2020. Ook wordt de totale verandering in scores weergegeven, waarbij de (positieve of negatieve) veranderingen in scores van de tien pensioenfondsen bij elkaar zijn opgeteld. Hierbij is geen onderscheid gemaakt tussen veranderingen in score als gevolg van beleid, als gevolg van veranderingen in de methodologie, of als gevolg van een herzien oordeel.

Tabel 3 Veranderingen in scores van de tien pensioenfondsen per thema, sector en aspect van de bedrijfsvoering

Thema, sector of aspect van de bedrijfsvoering	ABP	Bpfbouw	BPL Pensioen	Pf. Detailhandel	PH&C	Pf. Vervoer	PFZW	PME	PMT	StiPP	Totaal
<i>Duurzaamheidsthema's</i>											
Arbeidsrechten	-	+1	+1	+2	-	+2	-3	-	+1	-	+4
Belastingen	+1	+1	-	+1	-	+1	+1	-	-	-	+5
Corruptie	-	+2	+2	+3	-	+5	+5	-	-	-	+17
Dierenwelzijn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gendergelijkheid	-	-	-	+2	-	-	-1	+2	-	-	+3
Gezondheid	+1	+3	+1	+1	+1	+4	+1	-	+1	+1	+14
Klimaatverandering	+2	+1	+1	+1	+3	+2	+3	+2	+1	+1	+17
Mensenrechten	-	+2	+1	+4	+2	+4	+2	+2	+1	+2	+20
Natuur	-	-	-	+2	+1	-	-	-	+1	-	+4
<i>Risicosectoren</i>											
Mijnbouw	-	+1	+1	+2	+1	+1	-	-	-	+1	+7
Olie en gas	+7	+2	+1	+2	+4	+2	+1	+8	-	+1	+28
Voeding	-	-	+1	+3	+2	+1	+1	-	-	-	+8
Wapens	-	-1	-	-	-	+1	-	-	-1	-	-1
<i>Bedrijfsvoering</i>											
Transparantie en verantwoording	-	-2	+2	-1	-1	-1	-2	-	-	-3	-8
Totaal	+11	+10	+11	+22	+13	+22	+8	+14	+4	+3	+118

1.4 Conclusies

De tien pensioenfondsen scoren voor de meeste thema's en sectoren hoger dan bij de vorige actualisering van het beleidsonderzoek (mei 2020). Opgeteld scoren de pensioenfondsen vergeleken met het vorige onderzoek 118 punten hoger. De scores van Pensioenfonds Detailhandel en Pensioenfonds Vervoer zijn het meest verbeterd, met name door het vastleggen van de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen en *UN Guiding Principles for Business and Human Rights* (UNGP's) in hun beleggingsbeleid. Toch is het beleid van alle pensioenfondsen over het algemeen nog steeds onvoldoende: gemiddeld scoren de pensioenfondsen een 3,7 voor hun beleid voor de veertien thema's.

De thema's met de meeste hogere scores zijn mensenrechten, klimaatverandering en corruptie. Voor het thema mensenrechten is dit deels te danken aan veranderingen in de methodologie, maar ook door het toepassen van de OESO-richtlijnen en de UNGP's door vrijwel alle pensioenfondsen (StiPP uitgezonderd). Ook voor het thema corruptie is het integreren van de OESO-richtlijnen in het beleggingsbeleid de belangrijkste reden voor de hogere scores. Mensenrechten (gemiddelde score 5,9) en corruptie (gemiddelde score 6,0) zijn tegelijk ook de thema's waarvoor de pensioenfondsen gemiddeld het hoogst scores.

Voor het thema klimaatverandering hebben alle pensioenfondsen hun beleid verbeterd. De meest opvallende aanscherpingen betreffen de recente besluiten van ABP, PH&C en PME om te stoppen met beleggen in fossiele brandstoffen. De andere pensioenfondsen hebben onder andere verbeteringen doorgevoerd in het in kaart brengen van hun gefinancierde emissies, het opstellen van reductiedoelstellingen, en het aanspreken van grote bedrijven op het verminderen van hun uitstoot. Desondanks is de score van de pensioenfondsen voor het thema klimaatverandering ondermaats (gemiddelde score 3,7).

Ondanks enkele verbeteringen in het beleid voor arbeidsrechten, belastingen, gezondheid, de voedingssector en de mijnbouwsector scoren de pensioenfondsen voor die thema's en sectoren nog steeds onvoldoende.

De pensioenfondsen scoren veruit het laagst voor de thema's dierenwelzijn, gendergelijkheid en natuur. De pensioenfondsen hebben voor al deze thema's bovendien vrijwel geen verbeteringen in hun beleid doorgevoerd. Voor dierenwelzijn hebben de pensioenfondsen überhaupt vrijwel geen beleid. Voor gendergelijkheid hebben de pensioenfondsen in sommige gevallen beleid of doelstellingen in hun eigen bedrijfsvoering, maar ontbreekt enig beleid om bedrijven waarin wordt belegd aan te sporen gendergelijkheid te bevorderen. Voor het thema natuur hebben sommige pensioenfondsen, met name Pensioenfonds Detailhandel, PH&C en PMT, eerste stappen gezet rondom water, maar ook hun beleid is nog ruim onvoldoende.

De risicosector met veruit de grootste stijging in score is olie en gas: de score van de pensioenfondsen samen is hier opgeteld 28 punten hoger dan in het vorige onderzoek. Deze stijging is grotendeels te danken aan het nieuwe fossiele brandstoffenbeleid van ABP, PH&C en PME. De overige pensioenfondsen scoren voor deze sector iets beter dan in het vorige onderzoek, maar dit is vooral te danken aan het integreren van de OESO-richtlijnen in het beleggingsbeleid en niet aan verbeteringen in het sectorspecifieke beleid.

Het beleid van de pensioenfondsen voor de wapensector scoort in totaal één punt lager dan in het vorige onderzoek. Dit komt niet zozeer door veranderingen in beleid als wel door de toevoeging van een nieuw beoordelingselement over autonome wapensystemen, waarvoor geen van de pensioenfondsen beleid heeft.

De grootste daling in score is voor het beleid op transparantie en verantwoording. De pensioenfondsen scoren hiervoor samen in totaal acht punten lager dan in het vorige onderzoek. Deze verlaging is mede een gevolg van veranderingen in de gehanteerde methodologie: er zijn enkele criteria toegevoegd over klachtenmechanismen voor mensen die het slachtoffer zijn geworden van mensenrechtenschendingen waarbij de pensioenfondsen via hun beleggingen bij betrokken zijn.